

Ткаченко Олена Євгенівна
ад'юнкт докторантури та ад'юнктури
Київського національного університету
внутрішніх справ, капітан міліції

Деякі проблеми вдосконалення функцій державної служби боротьби з економічною злочинністю

Реальні часткові цілі, яких потрібно досягти для одержання головного результату діяльності Державної служби боротьби з економічною злочинністю (ДСБЕЗ), складають, у свою чергу, зміст завдань, поставлених перед її підрозділами. Мета управління й завдання, які необхідно виконати для її досягнення визначають функції.

Кожна із функцій, покладених на ДСБЕЗ МВС України, конкретизується у функціях його структурних підрозділів, а функції структурних підрозділів розподіляються у формі функціональних обов'язків кожного окремого працівника підрозділу, які він виконує постійно.

Таким чином, функції служби БЕЗ виявляються і реалізуються в повсякденній діяльності Департаменту, окремих його структурних та територіальних підрозділів і працівників при виконанні поставлених перед ними завдань.

Функції ДСБЕЗ, як й інших підрозділів органів внутрішніх справ, прийнято поділяти за формами та призначенням завдань.

За формами функції (функціональні обов'язки) можна розподілити на:

- зональні (територіальні), коли окремі підрозділи (працівники) обслуговують визначену – умовну адміністративну територію (групу об'єктів) по всіх напрямках діяльності служби (підрозділу), наприклад крупне підприємство яке обслуговує підрозділ спеціальної міліції;

- лінійні, коли робота організується за окремими напрямками (лініями) діяльності служби та здійснюється на всій території держави або на території обслуговування даного ОВС. Цей розподіл є найбільш поширеним. Наприклад, виділяють такі лінії:

1. лінія боротьби зі злочинами у паливо – енергетичному комплексі;
2. лінія боротьби зі злочинами в сфері будівництва;
3. лінія боротьби зі злочинами в банківській та кредитно – фінансовій сфері;
4. лінія боротьби зі злочинами які скоюють під час приватизації;
5. лінія боротьби зі злочинами у бюджетній сфері;
6. лінія протидії хабарництву та корупції;
7. лінія боротьби зі злочинами у сфері земельних відносин;
8. лінія боротьби зі злочинами в агропромисловому комплексі;
9. лінія боротьби з правопорушеннями у сфері інтелектуальної власності та комп'ютерних технологій та ін.

- змішані являють собою поєднання зональної та лінійної форм організації роботи, наприклад співробітники підрозділу ДСБЕЗ, який обслуговує морський порт мають функціональні обов'язки як по лініях роботи, так і безумовно пов'язані з чіткою адміністративною одиницею.

За призначенням завдань, для виконання яких здійснюються функції, їх можна поділити на: основні, ресурсні (забезпечувальні, допоміжні, другорядні), управлінські (організаційні, загального керівництва, штабні) та технологічні.

Основні функції – це ті функції, заради яких створюється система. У нашому випадку основні функції напряму пов'язані з боротьбою зі злочинністю економічної спрямованості і реалізуються Департаментом через підрозділи яким делеговані такі функції.

Крім цього, до основних функцій ДСБЕЗ, як і в цілому міліції, також відноситься: участь у наданні соціальної та правової допомоги громадянам і сприяння в межах своєї компетенції державним органам, підприємствам, установам і організаціям у виконанні покладених на них законом обов'язків.

Забезпечувальні (ресурсні) функції існують для того, щоб створити належні умови для реалізації основних функцій. Це такі допоміжні функції, як кадрові, інформаційні, документальні, технічні, та ін.

Якщо основні функції складають зміст їх зовнішньої діяльності, то ресурсні функції мають внутрішній характер (підбір, розстановка, навчання та виховання кадрів; діловодство та ін.). Основні та ресурсні функції настільки тісно пов'язані між собою, що діяльність любого підрозділу не може бути успішною, якщо основні та ресурсні функції не виконуються комплексно.

Штабні (управлінські) функції є обов'язковою складовою функціональної структури будь-якої соціальної системи, це практично загальні функції управління, тобто аналіз, прогнозування, планування, організація, регулювання, контроль. Ці функції виконуються

насамперед керівниками різних рівнів.

Вчені останнім часом також виділяють технологічні функції, до яких відносять (збирання та обробку інформації, аналітичну діяльність, підготовку й прийняття управлінських рішень, розробку проектів нормативно правових актів та деякі інші). Прикладом таких (штабних та технологічних) функцій можуть слугувати функції покладені на Управління організації роботи, моніторингу та регіонального контролю ДДСБЕЗ, до складу якого входять відділ координації роботи та регіонального контролю, відділ моніторингу, відділ нормативно – правового забезпечення оперативно – службової діяльності [1].

Ми вважаємо, що можна запровадити більш ефективний механізм управління й виконання всіх функцій, залишивши в якості основних функцій для Департаменту ДСБЕЗ управлінські (організаційні, загального керівництва, штабні), технологічні та ресурсні (забезпечувальні, допоміжні, другорядні). Тому що в умовах сьогодення існує нагальна потреба у постійному аналізі оперативної обстановки, перш за все, у стратегічно важливих галузях економіки, виявленні чинників, які безпосередньо впливають на економічну безпеку держави.

У зв'язку з не чітким врегулюванням таких функцій, на наш погляд, і виникають питання щодо ефективності роботи, як конкретного працівника, так можливо і підрозділу в цілому. Тому здебільшого функції направлені на виконання завдань, які стоять перед системою виконуються у ДДСБЕЗ цілими управліннями, а у підрозділах територіальних ДСБЕЗ концентруються майже на одному виконавці. Причому, функціонально оперуповноваженому ДСБЕЗ ГУМВС області, МУ, РВ може бути закріплено декілька ліній роботи водночас.

Таким чином, на наш погляд максимальне приведення у відповідність цілей та завдань, які стоять перед службою до завдань, які необхідно вирішувати в суспільстві у зв'язку з виникненням новітніх викликів, більш чітко законодавче визначення статусу, вдосконалення функціональної та організаційної структури Державної служби боротьби з економічною злочинністю, сприятиме результативності та якості її діяльності.

Список використаних джерел:

1. Державна служба боротьби з економічною злочинністю МВС України. State service o№ combat№g eco№omic crime: [альбом] / МВС України. – Б.м., Б.р. – 144 с.
2. Плішкін В.М. «Теорія управління органами внутрішніх справ» Підручник МВС України, НАВСУ, К., 1999.
3. Положення про Державну службу боротьби з економічною злочинністю: Затв. Постан. КМ України від 5 липня 1993 № 510 // Збірник постанов Уряду України. – 1994. – № 2. – Ст. 30.
4. Конституція України, К., Юрінком., 1996.
5. Закон України «Про міліцію» від 20.12.90 № 565-ХІІ // ВВР. – 1991. – № 4.
6. 15 років на варті економіки: [альбом] / МВС України. – Б.м., Б.р. – 159 с.
7. Бандурка О.М. Управління в органах внутрішніх справ. Підручник. Вид. Університет внутрішніх справ. Харків, 1998.
8. Колпаков В.М. Методи управління: Учебное пособие. – Киев: МАУП, 1997.
9. Популярна юридична енциклопедія/ Кол. авт.: В. К. Гіжевський, В. В. Головченко... В. С. Ковальський (кер) та інш. – К.: Юрінком Інтер, 2003.

Хоптяр Ю.А.

*професор Кам'янець-Подільського
національного університету
імені Івана Огієнка
кандидат історичних наук.*

Правове виховання у процесі формування правосвідомості молоді

Створення в Україні розвиненого громадянського суспільства потребують суттєвої зміни підходів до формування нового покоління громадян. Необхідними ознаками громадянина нашої держави мають стати висока правова культура, послідовні демократичні переконання, вміння легітимними методами захищати загально визнані суспільні цінності. Без належного рівня правових знань і навичок правомірної поведінки неможлива свідомо участь особи в суспільному житті.